

вел Иванович Беляева Советск Союзай Геройн нэрэ зэргэ олгогдоно, Ленинн орден, «Алтан Одон» медаль баруулагданан, «СССР-эй лётчик-космонавт» гэж нэрэ зэргэ үгтэһэн юм. Тэрэшэлэн Улаан Одоной орденээр олон медальар шагнагданан, гададын хэлэ хэдэн оронудай шагналда хүртэлхэн байгаа.

П. И. Беляев 1925 оной июниин 26-да Вологодско областин Рослятинска районной Челишево тосхондо түрөөн юм. 1942 ондо, арбан жэлэй хургуули дүргэһэнэй һүүлээр заводто ороод, түрүүшээр токарвор, һуудлын бэлэн продукци тухаан абагшар хуудмэрлэлэн байна.

П. И. Беляев социалист Эсэгэ оройногхой эрхим патриот, залан сэхэ коммунист, нийтин-политикэскэ ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалаа, хуудмэрлэлэй партианууланга оруулалтад, Москвад депутат байгаа. Замбуулин шэнжэлхэ хэрэгтэ совет ардад туйлаан илалта амжалтануудыс тайлбарилан эмхидхэдгэй байһан. П. И. Беляев ажаллашад, залуушуулай, Арминн ба Флойд сэргэтэдэй үмэнэ, гададын олонинтын түлөөлгөшдэй үмэнэ ходо үгэ хэлэдгэ һэн. Тэрэни анхаралтай, оролдостой хүн, һайн хүнээр, эргэ гэжэ бүхэ хүнүүд мэдэдг байгаа.

СССР-эй лётчик-космонавт : полковник П. И. Беляевай үбшэн ба наһа бараһан шалтагаан тухай МЕДИЦИНСК ТОВШОЛОЛ

СССР-эй лётчик-космонавт П. И. Беляев хойн шархатай болонгоно уламжалан, 1969 оной декабрьда хото гэдэһинһэн гэнтэ шуган гараһан байһаа. Операц хэһэнэй һүүлээр хотын ташаргайн худалдуулай шуган булиншэн монсогойроод, хотиргой ба нарин гэдэһинһэн хоролхон үхдэ хэжэ, перитонит болон байһаа. Али бүхэ хэмжээнүүдэй абтагаша, бүхэ бөөн хоролхон, уушханайнга хадаһан, зүрхэһэнгөө зогсон дээрһээ П. И. Беляев 1969 оной январин 10-най 12 час 20 минутада наһа бараа.

П. И. Беляев бэетэй хуурсаг Совет Арминн Түбэй байшангай Улаан тугта зал соо (Пл. Коммуны, дом 2) табигдаха гэжэ комисси мэдэсэнэ. Наһа барагыны удшын хахасаһын тула ороло январин 12-ой 10 часнаа 18 час хүртээр, январин 13-най 10 часнаа 13 час хүртээр нээгдэхэ.

МАЛАЙ НАЙНААФ ТАРАЛУУНА

Нархатын совхозой малшад ажалай эрхим һайн үрэ дунтэйгээр 1969 оныне үдэшөө, Гүрэн-дэ 3200 центнер үхэрэй һааа худалдаха ёһотой байгаа хаа, 3259 центнер тушаан байна.

Николай Бгорович Печкинй даадаг заһаһашадй бригада табан жэлэйгээр түсэб дүүргэдэ 5320 центнер заһан гүрэндэ тушаалдаа. Заһаһаад Жилин, Князев гэгшад эрхим һайн үрэ дүнгүүдэ туйлажа, нүхэлэйгөө дундаһаа шалгарса.

ЯРУУНЫ НОНИН

Түсэбөө үлүүлээ В. И. Лениной ойн һайндарэй хүндэлдэ дэлгэрһэн социалист мурсыендэ оролсон Яруунын райпоэрсосозай бэлдхэлэй конторын коллектив хуудэ ажахын продуктуудыс болон түхтэй ад худалдан абаха 1969 онойнгоо түсэб болзоһооны урид дүүргэдэ һэн. Бүхэ түрэлэй арһа бэлдхэхэ түсэбтэ даалгабари 133,3 процент, ноһон—113, хартгабха—154, макулатура—105 процент дүүргэгдэһэн байна.

Мүнөө нэгэдэхэ кварталда маха худалдаха түсэбөө болзоһоон урид дүүргэхын тулада 224 абартэ боло мал шуган таршадин физикэ, кристалнуудай бүридэл тухай мүнөө усын ойлгосонуудыс нилээд ургадхаса. Юучмыс доһоон гагнаха теоретикэ олол ар олонхой, хабиралдуулан гагнаха тон орё машинанууд бии болгондой.

Математика, физика, хими заалдуу гур дүш дэһэлүүдхэ замудуудыс арһанууд тухай дурсгаллани. Конференци дээрэ БурМССР-эй моголой министр пүхэр Дмитрийев ий раийскэ элдхэһэн байна.

Математика, физика, хими заалдуу нэгдэхэ республиканыс конференци болоһор гурбан жэл адалгүй һэрэ. Энэ хугасаа соо багшанар байкомууд элдхэһэ тэмдэглэбэ.

Математика, физика болон хими заалда олохон дутагдалнууд бий байһаа. Тус предметүүдээр жэл бүхэндэ 4 гара мянган хургалмал класса хобордохы жэлэ орхитноно. Энэһэй ушар шалтагаанууд юу гэхтэ, хэмээһэнэй ийдоно-теоретикэ методикэскэ хэмжээн үшөөл хангалтагүй байһаар. Зарим багшанар хэмээһэнүүдэ муугаар бэлдэнэ, хушан гуримаар үнгэргэнэ, шэнэ онол аргануудыс шугалжа бэлдүүлнэгүй. Баһа урда гараһан төмөө бэлдхэ, үхүбүүн бүхэндэ тухай хүдэлмэри эмхидхэхэ талаар анхарал хүсэд хангуулагдангүй. Жэйшэлхэдэ, Хэрэной элдхэһэнэ талаар анхарал хүсэд хангуулагдангүй.

Математика, физика болон хими заалдуу гур дүш дэһэлүүдхэ замудуудыс арһанууд тухай дурсгаллани. Конференци дээрэ БурМССР-эй моголой министр пүхэр Дмитрийев ий раийскэ элдхэһэн байна.

Эрдэм, техника гэжэ харин оруунудай Советск Союзай саг урталда, улам үргэнөөр бэлдүүлгэ байдаг харилсаа холбоһоной һалбери болон. Нимэ харилсаа холбоон аха хүү социалист ороноудай илангаһаа батаар байгуулагданхай. Эрдэм, техникын талаар СССР-эй Министруудай Советэй Гүрэнэй комитетин, СССР-эй МНД-эй хэһэлэй талаһаг Москвада эмхидхэһэн пресс-конференци дээрэ энээн тухай хэлэдгэ.

Элдхэһэнгөө түтэсхэдгэ гэгээрэлий министр пүхэр Дмитрийев С. С. нигсэж хэлэдгэ: — Нүхэлүүд! Математика, физика болон химин багшанар үхүбүүдэ бата бэхи, гүнзэгэй эрдэм мэдээсээ заалдаха үндэһэн хубилалта туйлаһан тулада, энэ предметүүдэс заалдаха үндэһэн хубилалта туйлаһан тулада бүхэ хушэ шалтаһа, бэлдхэ мэрэгжэлдэ гүйсэдөөр өлсүүдэн оролохо байһандань өтгөнэ һайдабаһа элэрхэйлэн мэдүүлхэсэ зүбшөөлгө. Энэһэн В. И. Лениной түршөөр 100 жэлэй гайхамшаг ойдо—болгодоё байгаа һайндэрэ эрхич бэлдхэ болохо.

Улаан «Математическа эрдэм наукин хүгээлтэ ба математикаар шөнэ программануудта оролто» тухай Бурядай Доржо Банзаровой нэрэмжтэ багшанарай институтай дээдэ математикын кафедрасыс даагша пүхэр Сономов Б. С. бодото барьтанууд дээрэ үндэһэн, нилээд һонирхолтой нэмэлтэ элдхэжэбэ.

Мүн «Математикын, физикын, химин хэмээһэнүүдэ хургалмал һонирхол хүгээжэ» тухай Улаан-Удын 52-дохин хургуулин директорай орлошго нүхэр Тармаева З. П. дэлгэрэнгэй мэдэсэбэ.

Элдхэһэнүүдэ тухаа үгэ хэлэлдэ боло. Яруунын айМОН-е даагша нүхэр Пуцунов Д. Ц. аймагай хургуулинуудта математика, физика, хими болон бусад предметүүдэс заалжа һайжаруулаха талаар мэрэгжэ байгаа хүдэлмэри тухай хөөрбэ. Дурсгалдан предметүүдэс хургалмал бата бэхөөр, гүнзэгэйгөөр ойлгуулын туха хамагтай түрүүлжэ һайн түхээрлэгтэй кабинетууд хэрэгтэй хэ юм. Энэ эрилтэс Яруунын багшанар болон хургуулин хүтэлбэрлэгшэд хараалда абажа, 1968 ондо аймагай бүхэ һайман жэлэй болон дунда хургуулинуудта кабинетнэ системэдэ оруулан. Илангаһа Нархатын, Ульдергын, Гүрэндин, Мужыхын дунда хургуулинуудай багшанар элдхэ үүсхэл гаргажа, өһөдөө харуулан ойлгуулын зүйлүүдэ болон элдэ приборнуудыс олоор бүтэһэн. Ахалдагша классуудай хургалмал энэ хүдэлмэридэ хабаадуулагдана. Багшанар мүнөө кабинетүүдэс хургалмал шугала юмунуудээр хүсэд хангаха зорилго табинхай. Илангаһа математика, физика, хими болон биологөөр хэмээһэнүүдэ тухай кабинетууд соо үнгэргөхөдэ, хургалмал мэдээс хараа байса дэһэлнэ.

Жэл бүри ханай хургалмал ноһор дутагдалдаг. Энэ хэн эмэтэй? Хүдөөтэй хургуулинуудыс номуудар Буркоосомо хангалдаг, тээд захилемнай тэднөр гүйсэд, саг болзоһоон дүүргэдэггүй. Ирирүүл, шугам, балуур, авторучканууд Ярууналда тон үсөөнөөр алыгдэдэгтэ. Энэ асуудалта Гэгээрэлий министрствэ наһалта табиха бээ.

Элдхэһэнгөө түтэсхэдгэ гэгээрэлий министр пүхэр Дмитрийев С. С. нигсэж хэлэдгэ: — Нүхэлүүд! Математика, физика болон химин багшанар үхүбүүдэ бата бэхи, гүнзэгэй эрдэм мэдээсээ заалдаха үндэһэн хубилалта туйлаһан тулада, энэ предметүүдэс заалдаха үндэһэн хубилалта туйлаһан тулада бүхэ хушэ шалтаһа, бэлдхэ мэрэгжэлдэ гүйсэдөөр өлсүүдэн оролохо байһандань өтгөнэ һайдабаһа элэрхэйлэн мэдүүлхэсэ зүбшөөлгө. Энэһэн В. И. Лениной түршөөр 100 жэлэй гайхамшаг ойдо—болгодоё байгаа һайндэрэ эрхич бэлдхэ болохо.

Улаан «Математическа эрдэм наукин хүгээлтэ ба математикаар шөнэ программануудта оролто» тухай Бурядай Доржо Банзаровой нэрэмжтэ багшанарай институтай дээдэ математикын кафедрасыс даагша пүхэр Сономов Б. С. бодото барьтанууд дээрэ үндэһэн, нилээд һонирхолтой нэмэлтэ элдхэжэбэ.

Элдхэһэнүүдэ тухаа үгэ хэлэлдэ боло. Яруунын айМОН-е даагша нүхэр Пуцунов Д. Ц. аймагай хургуулинуудта математика, физика, хими болон бусад предметүүдэс заалжа һайжаруулаха талаар мэрэгжэ байгаа хүдэлмэри тухай хөөрбэ. Дурсгалдан предметүүдэс хургалмал бата бэхөөр, гүнзэгэйгөөр ойлгуулын туха хамагтай түрүүлжэ һайн түхээрлэгтэй кабинетууд хэрэгтэй хэ юм. Энэ эрилтэс Яруунын багшанар болон хургуулин хүтэлбэрлэгшэд хараалда абажа, 1968 ондо аймагай бүхэ һайман жэлэй болон дунда хургуулинуудта кабинетнэ системэдэ оруулан. Илангаһа Нархатын, Ульдергын, Гүрэндин, Мужыхын дунда хургуулинуудай багшанар элдхэ үүсхэл гаргажа, өһөдөө харуулан ойлгуулын зүйлүүдэ болон элдэ приборнуудыс олоор бүтэһэн. Ахалдагша классуудай хургалмал энэ хүдэлмэридэ хабаадуулагдана. Багшанар мүнөө кабинетүүдэс хургалмал шугала юмунуудээр хүсэд хангаха зорилго табинхай. Илангаһа математика, физика, хими болон биологөөр хэмээһэнүүдэ тухай кабинетууд соо үнгэргөхөдэ, хургалмал мэдээс хараа байса дэһэлнэ.

Жэл бүри ханай хургалмал ноһор дутагдалдаг. Энэ хэн эмэтэй? Хүдөөтэй хургуулинуудыс номуудар Буркоосомо хангалдаг, тээд захилемнай тэднөр гүйсэд, саг болзоһоон дүүргэдэггүй. Ирирүүл, шугам, балуур, авторучканууд Ярууналда тон үсөөнөөр алыгдэдэгтэ. Энэ асуудалта Гэгээрэлий министрствэ наһалта табиха бээ.

Элдхэһэнгөө түтэсхэдгэ гэгээрэлий министр пүхэр Дмитрийев С. С. нигсэж хэлэдгэ: — Нүхэлүүд! Математика, физика болон химин багшанар үхүбүүдэ бата бэхи, гүнзэгэй эрдэм мэдээсээ заалдаха үндэһэн хубилалта туйлаһан тулада, энэ предметүүдэс заалдаха үндэһэн хубилалта туйлаһан тулада бүхэ хушэ шалтаһа, бэлдхэ мэрэгжэлдэ гүйсэдөөр өлсүүдэн оролохо байһандань өтгөнэ һайдабаһа элэрхэйлэн мэдүүлхэсэ зүбшөөлгө. Энэһэн В. И. Лениной түршөөр 100 жэлэй гайхамшаг ойдо—болгодоё байгаа һайндэрэ эрхич бэлдхэ болохо.

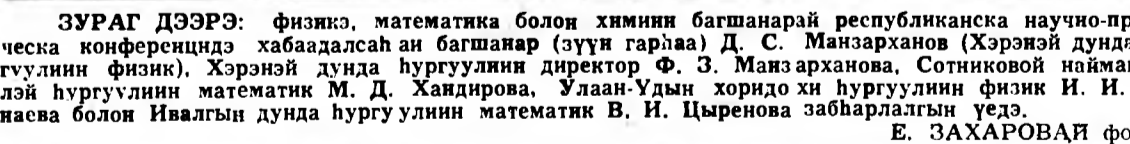
Элдхэһэнгөө түтэсхэдгэ гэгээрэлий министр пүхэр Дмитрийев С. С. нигсэж хэлэдгэ: — Нүхэлүүд! Математика, физика болон химин багшанар үхүбүүдэ бата бэхи, гүнзэгэй эрдэм мэдээсээ заалдаха үндэһэн хубилалта туйлаһан тулада, энэ предметүүдэс заалдаха үндэһэн хубилалта туйлаһан тулада бүхэ хушэ шалтаһа, бэлдхэ мэрэгжэлдэ гүйсэдөөр өлсүүдэн оролохо байһандань өтгөнэ һайдабаһа элэрхэйлэн мэдүүлхэсэ зүбшөөлгө. Энэһэн В. И. Лениной түршөөр 100 жэлэй гайхамшаг ойдо—болгодоё байгаа һайндэрэ эрхич бэлдхэ болохо.

Улаан «Математическа эрдэм наукин хүгээлтэ ба математикаар шөнэ программануудта оролто» тухай Бурядай Доржо Банзаровой нэрэмжтэ багшанарай институтай дээдэ математикын кафедрасыс даагша пүхэр Сономов Б. С. бодото барьтанууд дээрэ үндэһэн, нилээд һонирхолтой нэмэлтэ элдхэжэбэ.

Элдхэһэнүүдэ тухаа үгэ хэлэлдэ боло. Яруунын айМОН-е даагша нүхэр Пуцунов Д. Ц. аймагай хургуулинуудта математика, физика, хими болон бусад предметүүдэс заалжа һайжаруулаха талаар мэрэгжэ байгаа хүдэлмэри тухай хөөрбэ. Дурсгалдан предметүүдэс хургалмал бата бэхөөр, гүнзэгэйгөөр ойлгуулын туха хамагтай түрүүлжэ һайн түхээрлэгтэй кабинетууд хэрэгтэй хэ юм. Энэ эрилтэс Яруунын багшанар болон хургуулин хүтэлбэрлэгшэд хараалда абажа, 1968 ондо аймагай бүхэ һайман жэлэй болон дунда хургуулинуудта кабинетнэ системэдэ оруулан. Илангаһа Нархатын, Ульдергын, Гүрэндин, Мужыхын дунда хургуулинуудай багшанар элдхэ үүсхэл гаргажа, өһөдөө харуулан ойлгуулын зүйлүүдэ болон элдэ приборнуудыс олоор бүтэһэн. Ахалдагша классуудай хургалмал энэ хүдэлмэридэ хабаадуулагдана. Багшанар мүнөө кабинетүүдэс хургалмал шугала юмунуудээр хүсэд хангаха зорилго табинхай. Илангаһа математика, физика, хими болон биологөөр хэмээһэнүүдэ тухай кабинетууд соо үнгэргөхөдэ, хургалмал мэдээс хараа байса дэһэлнэ.

Жэл бүри ханай хургалмал ноһор дутагдалдаг. Энэ хэн эмэтэй? Хүдөөтэй хургуулинуудыс номуудар Буркоосомо хангалдаг, тээд захилемнай тэднөр гүйсэд, саг болзоһоон дүүргэдэггүй. Ирирүүл, шугам, балуур, авторучканууд Ярууналда тон үсөөнөөр алыгдэдэгтэ. Энэ асуудалта Гэгээрэлий министрствэ наһалта табиха бээ.

Элдхэһэнгөө түтэсхэдгэ гэгээрэлий министр пүхэр Дмитрийев С. С. нигсэж хэлэдгэ: — Нүхэлүүд! Математика, физика болон химин багшанар үхүбүүдэ бата бэхи, гүнзэгэй эрдэм мэдээсээ заалдаха үндэһэн хубилалта туйлаһан тулада, энэ предметүүдэс заалдаха үндэһэн хубилалта туйлаһан тулада бүхэ хушэ шалтаһа, бэлдхэ мэрэгжэлдэ гүйсэдөөр өлсүүдэн оролохо байһандань өтгөнэ һайдабаһа элэрхэйлэн мэдүүлхэсэ зүбшөөлгө. Энэһэн В. И. Лениной түршөөр 100 жэлэй гайхамшаг ойдо—болгодоё байгаа һайндэрэ эрхич бэлдхэ болохо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: физика, математика болон химин багшанарай республиканска научно-практическа конференцидэ хабаадаһан багшанар (эүүн гарлаа) Д. С. Манзарханов (Хэрэной дунда хургуулин физик), Хэрэной дунда хургуулин директор Ф. З. Манзарханова, Сотниковой найман жэлэй хургуулин математик М. Д. Хандирова, Улаан-Удын хоридо хн хургуулин физик И. И. Буднаева болон Ивалгын дунда хургуулин математик В. И. Цыренова

ХАНИ, ЁНОНОЙ ХАРИЛСАА ХОЛБООН

лигтой полишиннигуудыс, шанар һайнтай булаа, Польшомо—25-50 мянган киловатт хүсэтэй турбогенераторууд, уралтай турбинанууд, эхэ дараса тээсэхэ котелнууд, нүрнэ малагтад комбайнууд, металл шанаржуудгад станууд, электродвигателнууд бүтэһэдэн гаргагдалаг боло. Чехословакиян промышленна хэдэ хэдэн һайбаринуудта, тэрэ тооло металлургическа, химическа, текстильн һайбаринуудта, совет технологи үргэнөөр дэлгэрэнхай.

СССР-эй туһалажар аха дүү оруунуд бодоно олоор соо шөнэ һайбаринууд бии болгондой, экономикһон хурдан түргэнөөр хүгээжэ. Болгарияда, жэшэнь, хара ба үнгэтэ м-чалл, элдэһэн машинна, түхээрлэгтэнууд үйлдэһэн рилэн гаргагдалаг боло. Тарашалан Венгрида — шаритгай, ро

га хоёр дахин хорохо, харин жэлэй турша, соо 5—6 миллион тухарин алмаха арга олодо. Научно-техникческэ харилсаа холбоон оруунуудайнга ажалыс социалист ёһор хубариалан эрхилхэ үлэмжэ һайн дүй дүршэл хэрэгтэйгээр ажаллаа эрхилхэ хэрэгтэйгээр хэрэгтэйгээр хараална. СЭВ-эй гүшүүн оруунуд нимэ зорилготойгөөр эрдэм, техникэ хүгээлгэхын түсэбүүдэ тааруулан гүйсэдхэнэ. Эднэр научна, техникческэ 700 асуудал шиндхэхын тула хүсээ нэгдүүдэнхэй.

1968—1969 онуудта хатуу бодой физикэс хамтада шэнжэлэй үндэһөөр, полупроводнигууд тухай, суранһанай эднэриин физикэ, кристалнуудай бүридэл тухай мүнөө усын ойлгосонуудыс нилээд ургадхаса. Юучмыс доһоон гагнаха теоретикэ олол ар олонхой, хабиралдуулан гагнаха тон орё машинанууд бии болгондой.

наһан эмхидхэгдэһэн уласкоорондын түб үрэ ехотэй харилсаа холбооной гаршэ жэшээ болоно. Залан удариха эрдэмтэдэй уласхоорондын коллектив эмхидхэхэ асуудал шэнжэлэгдэжэ байна. Аха дүү оруунудай экономика, научно-техникческэ харилсаа холбоон урагштай һайнаар хүгээжэ холын хараатай. Коммунист ба худалмэршанай партинуудай хүтэлбэрлэгшэдэй хабаадалгайгаар 1969 оной апрель соо Москвада болон Экономикска Хаалсан туһалалсалтын Советэй ХХIII (тусхай) сессиян шиндхэрлэнүүд харилсаа холбооной хүгээжэ хэрэгтэ эхэ уда шанартай. Харилсаа холбооной аша тунһе эхэ болгохо, техникческэ дэбэлтэ хурдалдаха, социалист ороноудай харилсаанай хүртэ хүсэ бэхжүүлхэ хэрэгтэ зориулагдэнхай.

Ю. ВЕРСЕНЕВ, (ТАСС-ай мурр).

НЭЭЭ ГЭРТЭ МҮНДЭЛЭН УРЛАЛ

Монголшууд алта мунгөөр, арха шүрбөөр бүтээн эд зүйлүүдийг ганцаша дахин харанан хун тээнийг хэдлээр нугалдсан, угалза гоёлочлоогуудын угаагч эхээр хайхашаахад, Тийгэншөггүй яахад, юуг гээд монгол урлал хаана шэргэсгүй булаг мэтэ бурьянлан байдаг арадай оюун бэлнхээ эшэ үндэстэй, эртэ урлын үндэс саргаа ахилхон баян түүхтэй ха юм.

Монгол арадай урлал өөрын ёно элшлалтай. Нийлүүрэй уран дарханай, архан болон нэсэ дээгүүр угалзагуулан өсчө шалабарини нэусанууд үеһөө үеда, эсэһэнэ хүбүүндэн, эхэнээ басагланан дамжуулан үгтээг гуримтай байхан.

Монгодо бүтэи шажаанай дэлгэрэж эхилхэд, дархануудай, уршуудай шалабарини тээний эрилтэ хангадаг болоо һэн. Жэһэнэ, нарин дарханууд уран гараа гаргажа, түүхээ дахин дабагатайгүй гоё хайханаар дасан, дугануудыг шэмгэлдэг, бурцадай дүрэнүүд болон шажаанай бусад хэргэһэнүүдэ бүтээдэг байһан юм. Нарин шажаанай санаар эд өөри сэхинжэл дасануудыг, дугануудыг баруулахаа, эд өөри гэжэнь гамидаггүй һэн. Тийгэнэ заримдаа тээний шэмгэлтэ үдүүсэ гобдожа, нидэнэй гаргамаар болгодогдоо дээрхээ юрын арадай гоё хайханай (эстетическа) эрилтэ бэлнхээ эхилдөггүй бэлэй. Тийгэнэ-набашы тээ уран шэмгэлтүүд соо гайхалтэй гоё бүтээгүүд олон байдаг һэн. Жэһэнэ, Улаан-Баатарта оршодог гурэнэй түбэй музейд хазагалалган байдаг алта холисонтой эдээр бүтээгч Лара-Эхэ бурхатай түрэмгэ гобдоггүй байхан аргагүй. Тэрэниие 17-тохи зуун жэлэй хоёрдох хахата ажаһуулан уран дархан Далабаатар (Нахилань нэрэ) Үндэр-Гэгэни һэн гээдэгэ) гэһнэ бүтээһэн гэжэ мэдэжэ. Тэрэ уран дархан хэлэн тиймэ тара-эхэнүүдэ бүтээхэдээ, наһа бараһан, суутай эсэрхэн наһанайнгаа дуралд адируу болдог юм һэн гэжэ хэлсэдэг. Дара-Эхэн үрэнүүд энхлээг гү, али түбэт бүтээгүүдэ наһаагаһананһе наһа монгол дарханай гар соо нэсэ шэнэ-шэнтэй, үндэн соёлтой амисхалтай болгоһон байгаа бшуу.

Урдандаа түмэр, үнгэтэ эрдэнини дүрэнүүдэ шудхадг ээр зэбсэгүүд

түлөөрхан хааб даа. Тээд тиймэ ахир гэжэ зэбсэгүүдэй хуувор хайхан гэжэ гоё хайхан эд бүтээгүүдэ хэдгэ байһан юм гэжэ гайхалсаар атна. Ёһотой алтан гартанууд лэ тэрэниие шадхаа бшуу.

Алтанай, мунгэнэй, бусад эрдэнини зүйлүүдэй шэнжэ шарһыне һайн лэ ойлгодог байһан дээрһээ, хайлуулжа, шудхажа, элзэ монгол угалза-нуудыг дээгүүрнэ һиллэжэ шаддаг байһан. Бойбуур, хүрээ болон элзэ хада уулын һайн ба муу ээдые, муу-суулуудыг зураглалан багууд мүнөө үдэр хүрэтэр хадагалалжа, урданай уран дархануудай оюун бэлнх тухай билэнгэ хөөрөжэ үгэнэ бэшэ аа?

Урданай монгол дарханууд тусхай эрдэм шудалха аргагүй байһан кадаа, хэрһе бэрхэ һаа, үргэн олон нингээ эхэнхлээ мэдэгдэнгүй (дасан, дугануудай эхил дүүргэлгэ дархануудһаа бөшөн) үнгэрээт һэн. Ималтал 1921 оно иланан арадай хубисхал монгол урлал гэһыне шажаанай болон бэлн феодалистуудай нулоһоо сүлөөлжэ, уран гарганда жэргэжэ шалабарыа улам хайханаар наһбаруулаха арга боломжо олгоһон юм. Мүнөөнэй арадай бэлнхэн өөрингөө «шүүһэн соо эдэһэжэ» байхаа болонги. Тээний ажал хэрэгүүдээр хубисхалын нам, засаг түр, олонингэ һонирхон ажамтаг, алууу дутууһаа һэрхэлдэг юм. Мүнөө үедэ Монгол орон дотор арадай урлалда хабаатай зоние нэгдүүлэн, үргэн нингэ зоний эрилтэ хангадаг сөрөбт мастерскойнууд тоологдон. Тэһээр хар уһаа уран гарганаараа суурхадг байһан айтхыта эхилхээтэй. Жэһэнэ, Улаан-Баатар хүбнэгэ дархануудһаа болон хубисхэ нэгдэнхээр суурхадг юм. Арвайхээр гэжэ нингэта мэдөө һилүүршэл, хнөө-нэхэлдэг суутай, тинхэдэ Даринганда мунгэн зүүдэлүүдэ бүтээгдэ олон. Хөвөгдө нааланхайнуудыг хэдгэ, Зүүн-Тоонин аймагта шүлүн тээгүүр һиллэдэг. Хөбдөг арха шүрбөөр, Арахангайга молон бс яһан дээр һиллэдэг бэлнхэн суурхадг шүү. Гэхэ мэтээр тооложо болоо һаа, эхэ сар хэрэгтэй болохо.

Жэһэнэ, Арахангайн һилүүршэн Абирмид морин хуурай шэмгэ бүтээгчээр мэдэжэ. Мөдөр тунхжэ, һиллэжэ бүтээһэн мориной тархини

дүрэнөө нүдээ наһаахын аргагүй гоё. Монголшуд эртэ урда сарһаа морино хүнэй нүдэр гэжэ тоолодог байһан гүдэ мориной тархини дүрэ бүтээхэ гэһыне ухаан бодолой һүлдэ гэжэ хэлсэдэг байһан юм. Морин хуурай бэнь хүгжэһээтэ жаргал юрөөһөн удхатай уран хайхан угалзануудар шэмгэлдэг.

Тожил гэжэ бэлнхэ уран дархан ганцашы түрэл нотогтаа бэшэ, мун гададын оронуудта мэдэжэ болонги. Монголой орон музейнуудыг угалза һилүүрэтэй мунгөөр хубөөлөн, шэмгэлхэн модон аяганууд харахшадай анхрал абаһаар татадаг. Үсөөтэн һилүүрээтэ Тожил мунгэн эднэ нэбтэ харагдажа байһаншуу болгожорхидог. Оройдоол гурбан янзын угалза агаа шэмгэлхэдэ хэрэгэлдэг: 1) үдэн угалза (мунхэ жаргалтай һүлдэ); 2) эбар угалза (һайн хайханыне юрөөһөн удхатай); 3) загаһын угалза (загаһанай дүр-сөнүүдэе зураглалан). Эдэ гурбан янзын угалзануудыг шадхаараар хэрэглэн, улаагаар заагдан аяган мунгэрэниие уран гоёр дархан Тожил шэмгэлдэг...

Дурна зүгэй арадуудай искусствын гурэнэй музейд (Москва хотодо) Тожилэй бүтээһэн хутага, хэтэ, оһоор хагагалагдай. Эдэ бүтээгүүдэ булаг, мунгэ, улаан мөдө, даанай һаа, арха хэрэглэжэ. Тожил дархан уран гараа гаргажа, гайхалтай бэрхэ һилүүршэн, угалзан, шудуушан байһанаа гэршэдэг.

Тинхэдэ бэлнхэ дархан Дэнди гэһнэ алта, мунгэ, арһаар элзэ зүйлэй юмнүүдэе урладаг. Тэрэний бүтээһэн эмээл, дүрөнүүд хүдэгэй шэмгэ, хүнэй өмгөрхөл болдог гэһнэ. Моринэй тоног зэмсэг гөбөхэ гэһнэ монгол хүнэй эгээл дуртай юм-һэн. Тиймэ хэдэн, тэрэниие хэдгэ уршууд Монголд олон бээ. Сэхэнь хэлэхэдэ, һэснэ гэр бүхэнэй эзэл эхлэд, хадаар гөбөхө шалабаритай байһан юм гээд алуу болдоггүй. Мунгэ гү, али алта шарһан тобируудгаар гоёһон эмээл, хадаар харалаа, нүдэнэй шэмгэ боломоор.

Монгол зүгэй үндэн хубсхан тухай хэлэнгүй гаража болхогүй. Гутал, малгай, тамхнай ашуур болон бусад бүтээгүүдэ өөрсэ ялмай угалзануудгаар гөбөхөө, уршууд бүтээгдэнгэ хуби бүхэниие чарин нягтаар шэмгэлдэг. Уран гараар бүтээгдэнгэ монгол малгай, тархингэ, эрмэтэй гуталуудыг, хамсгүй арһан сээжэһээ (хантууза) гэхэ мэтэ-нүүдэй шэмгэлд мунгэ нөөрөөр хай-маалай үгэрхын аргагүй бшуу.

Үнгэрхэдөө, монголшудай байдаг байра (һэснэ гэр гү, али майхан) уран шэмгэй бүтээл шэнгил. Жэһэнэ, зунай һэснэ гэр (нимгэн сагаан нөсгэр хэдэн хайхан гэхэдэ болохо) шэмгэлхэдэ, уран гарта оройдоо хөр үнгэ хэрэглэн байгаа һэн. Сөхүр үнгэ дээрэ хара хүэ угалза татаһанын нүдэнд ямар урханаар харгаа һэн!

Н. КОЧЕШКОВ,
СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделинин Алас-Дурна таһагай хүдэлмэрлэгшэ.

Монгодо мүнөө үедэ арадай урлалы шэнжэлэн үзэхэ хэрэгтэ ёһотой анхрал хандуулагдажа эхилэ. Монголой «Түмэн жаргалан» гэгэ угалзануудыг шэнжэлхэ, тэрэниие олоной дунда нэгтэрүүлхэ хэрэгтэ суута уран зурааша Манибадар (1889—1963) эхэ юмэ хээ. Хуушанай зурааша. Үгэрэнэй шантай лауреат Манибадар бага наһанһаа арадай угалза шэмгэлдэй гоё хайханыне зохидоог, өөрөө зурадаг байһан юм ааба. Урдан Монгол оройной юрын арадай үхибүүд дасанай хургуулида һурагал аргагай һэн. Тиймэһээ Манибадарын гэртэһин хууруугэ хубарга

Монголой уран һилүүршэн Тожил гэһын дарханлан мунгэн домо Улаан-Баатарай түб музейдэ орогтод хайхашан харадаг юм.

болгоһон байга. Гөбөһе һүблэнгэ хууруу түбэт юм шудалангүй, дасан надарай уран зураашад, һилүүршэлэй, шудуушадтай болон бусад уршуудтай бэлнх шалабарини шудалаа. Тийгэжэ эдир зураашын урда эртэ урдын монгол арадай урлалы ибүүсэ нэгтгэхэ эхилэ һэн. Һүдлэй һүлдэ Манибадар мэдэжэ эхэ уран зурааша болоо ха юм.

Тэрэний биэрэ дорһоо хэдэн олон зурагууд мунгэлэ. Сүхэ-Баатарай болол Чойбалсанай музейнуудыг Гүрэнэй театрай дотор талы тэрэнэй шэмгэлхэһын нүгитэй сэтгэб? Одоо арадай угалза шэмгэлдэй элэн мянган янзын хэлбэри нугалбануудыг наһан соогоо сугалууһанаа шалабарга хэрэглэжэ, ёһотой уран бүтээл болгожо шадха бшуу...

Тэрэнэй хэлбэн альбомууд арадай урлал шэнжэлэн үзэхэ хэрэгтэ тон эхэ үүрэ дүүргэхэ байна.

Аха дүү Монгодо айшалаха бүрээ эртэ урдын түүхтэй энэ оройной шарһарай ямар түбгөөр хубилжа байһы гайхалһаа. Монгол орон улам бүри сэхэһэн наһбаржа, гэрэлтэ хайхан өрөөдүй тээшэ эхэ замаар дайшана.

Хүгжэн наһбаржа байгаа Монгол оройно арадай урлал улам гоёр сэхэһэжэ байна. Эртэ урдын түүхтэй һэснэ наһатай, холодоо алуу урлал—һэснэ гэрэ мунгэлхэн урлал бэлархан залдаа.

Н. КОЧЕШКОВ,
СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделинин Алас-Дурна таһагай хүдэлмэрлэгшэ.

ХОРИ

Һуулей үеэ Хүдэй санатори-до үбшэнтэниие аргалха, ханга-оно байранууд шэнээр баригдажа, улам үргэдхэгдэжэ байхтай. Наахан 335-даху хүдэл мэхлонын О. Носаревой хүтэлбэрийдэг барилгадай бригадаһид 60 хүнэй багтаажатай өмшөөгүүдэн байһан шулуугаар болдохо. Мүнөө эдгээр зооцоодои хүдэлмэриень дэжэ, элзэ янзын түхээрлэгүүдмөн тодожо ойна.

ПРИБАЙКАЛИ

Аймагай Карымска тосхондо шэнэ клуб баригдажа байна. Энэ хургуулин һурагдаа амаралтынгаа үдэрнүүдэ өһөдлэнгөө дургаар барилгадаа туһална. Тус клубыг бодохо байһан «Междокострой» организациин барилгадад В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойн һайлэртэ ашагаллада тушааһаар харална.

И. ДУНАЕВ.

УЛААН-УДЭ

Улаан-Удын трикотажна фабрикин коллектив 1969 ондо арад зоний ажаһуудалы хэрэглэмжэ хангаха талаар нилээд амжалтатайгаар хүдэлмэрлэн байна. Тус фабрика жэлэнгээ үйлдэһэрини түсэб декабриин 10-да дүүргэжэ, түсэбөө гадур 38 мянган түхэрхэй продукцин үгэһэн байха юм.

Үнгэрэгшэ жэлдэ фабрика

ЗЭДЭ

Һаяшаг Зэдын аймагай барилгадад Петропавловка тосхондо 400 хүнэй багтаажатай Соёлой байшан ашагаллада тушаажа, энхэниие эхэтэ баясуулаа. Соёлой байшанда элзэ кружогүүдэй, үхибүүдэй ба ехэшүүлэй библиотекэнүүд, хүгжэмэй хургуулин хүдэлхэ тусхай таһагалнууд бии юм. Мүнөө энэ дуу хүгжэмэй уран хайханын бүтээгчэй гэмшүүд республикын хуөөгэй уран хайханы харалда эхлэхитэйгээр бэлдэжэ байхтай.

С. ПАВЛОВ.

Лрууны аймагай Советэй гүйсэхомой арадай гэгээрэлэй таһаг, пионерүүдэй байшан стол элзэ наададаг теннисээр, шатар болон даам наадаглар һурагдааи заншалта мурсыо үнгэрэгшэ.

Эдир теннисээрэй мурсыон шанта тэмсэлээр үнгэрһэн байна. Нархатын хургуулин һурагша Минеев Мужын хургуулин эдир теннисист Цыдыповтэй үзлээ-

ЭДИРШҮҮЛЭЙ МУРЫСӨӨН

Кадаа, тэрэниие 2:1 тоотойгоор шүүгээ. Бусад наадануудтаа бүтэһэн шүүжэ. Минеев нэгдэхэй һуури эзлэн байха юм. Хоёрдоо даам наадаглар һурагдааи заншалта мурсыо үнгэрэгшэ.

Эдир теннисээрэй мурсыон шанта тэмсэлээр үнгэрһэн байна. Нархатын хургуулин һурагша Минеев Мужын хургуулин эдир теннисист Цыдыповтэй үзлээ-

үйлбэрийдөө хубсаһа хнмическэ аргаар сээрлэхэ, будха гэхэ ээргын шана арга нэбтэрүүлэ. Тэрэнэй ашаар бүтээн гаргадаг продукциныг хэмжээе 1968 онойнһоо 21 мянган түхэрхгөөр ехэдхэнэ байна.

Фабрикин коллектив ойн жэлдэ арад зоний ажаһуудалы хэрэглэмжэ хангалтын хэмжээе бүрн үргэдхэжэ, үнгэрэгшэ жэлэйхндэ орходоо 282 мянган түхэрхэй продукци үлүү эхээр үгэхэ түсэбтэй.

Табан жэлэй һүүлшын жэлэй түсэб дүүргэхын тулал хүдэлмэрлэдэгнөө дулда түсүбай болон бригадана һурагал эмхидхэжэ, тэдэнэрэй мэр гэжэл шалабарине дэһэлүүдэн, хубсаһа нэхэдг арбан шөнө түхээрлэгэ тодожо, худгэ гэһнэ байнабди. Гэхэтэй хамт бүтээн гаргадаг продукциныг асортименте үргэдхэжэ гэжэ шиндэнһэн байнабди.—гэжэ фабрикин главна инженер Л. И. Гонтыр манай корреспондентдэ хөөрэнэ.

АНГИН ТЭМСЭЛ УЛАМ ШАНГАРНА

Шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрнүүддэ капиталисе оронуудтаи забастовкунууд тухай олон тоото мэдээлнүүдэй оржо байһан ушар 1970 он ангин тэмсэлэй, социаль-политическэ хурса зуришала-лонүүддэ байн байха гэһн тобошолоо хээ арга олгоно. Капиталай оронуудтаи үнгэрэгшэ жэлэй забастовкунуудта хабаадагшалай тоо 59 миллион хүн болоо гэһэн даа дээрхи мэдээнүүдэе хараада абадаг, мүнөө жэлдэ энэ тоо хорохо гэжэ хэлэхэ үнэнһэн баримта байхагүй.

Январь һарын түрүүшын недели соо Италида эхэ забастовкунууд боложо үргэлжэлһээр. Хамтын шэнэ догвор баталха эрилтэнүүдэе хэмжэн, гөрүүдэй ба гөрүүдэй хоорондын зоние зөөдэг транспортын хүдэлмэрлэгшэд, гурэнэй фингын эжи зургаануудай болон банкнуудай 40 мянган хүдэлмэрлэгшэд бүхи Итали дотор забастовкэ согохоо.

Испанида хүдэлмэрлэгшэдэй хүдэлван улам үргэдэжэ байна. Астурида 35 мянган шахтэр забастовкэ хэнэ, бусад районуудтай металлургиуд, сууна бүтээгдэг заводуудай хүдэлмэрлэд, хүдөө ажан болон бусад ажалшадтай эрталууд ажал хүдэлмэрээ зогсоогоо. Үнэ сэнгэй таһагарагай хүндэржэ байһан промышленностиин хэлэ хэдэн наһбаринуудта, мунгэнэй үнэн уналтын хойшоһонд ажалшад тохохо, ажалые бүри хүнээ болгохо, хүдэлмэригшүүдэй тоо олоһонорлоо хагалгануудыг буруушаан, бүри үнгэрэгшэ жэлһээ США-да забастовкунууд болохоор.

Нүүрһэнхэдэй нэгдэмэл профсоюзай хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн —Джозеф Йоблонские ээриг муухайгаар һаяхан алаһан ушар хүдэлмэрлэдэе тон эхээр зөбүүрхүүлэ. Пенсильваниин 7 мянган нүүрһэнхэд, Огайо ба Баруун Виржинини штатуудай шахтэрнууд хүдэлмэрээ зогсообо. Алууршалые дары мурээжэ олохо, политическэ шалтагаанаар хүниие алагшлые, тухиргадһынь оложо хэлэхэ эрилтэ табиһан бусад шахтэрнууд тэһэнэй жэһээгээр забастовкэ хэ-кэр элэнхэй.

Англиин 100.000 багшарнай түлөөлэгшэд һаяхан забастовкэ сонсохоор бэлэн байһан тухайдаа мэдүүлэ.

Промышленностиин шухала наһбаринуудта ажалладаг хүнүүдэй шанта эрилтэнүүдһээ айжа. Англиин правительствэ ажалшадтай харша «сэн ба ашаг оло» тухай өөрингөө политикые дахин хаража үзэхээр найдуулан байна.

Эрилтэнүүдэ хангуулаха гэжэ хүдэлмэрлэгшэд эрд шүүд шиндэхэй байһан ушар Голландын правительствэдэ «бага ирнисе» бии болгоо. Экономикын министр ле Блок, энэ чинистерствын статс-секретарь Ван Оон гэһэдэ отставкага гараба. Металлургическэ, металл болбосооруудгаар промышленностиин хүдэлмэрлэгшэдэй профсоюзудай эрд шанта эрилтэнүүд тухаа ондо ондоо һаналтай хүнүүд правительствэтан бии болгоо.

Даниин мориутга үзэ үдэрнүүдтэ экономическэ эрилтэнүүдэ хангуулахын түлөө үйлдэһэрини эзэлтэй шууд шангаар тэмсэжэ. Бельгын шахтэрнууд забастовкэ хэмэ эхилэ. Латин Америкийн оронуудта шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрнүүдэ мун лэ забастовкунууд болоо.

Социальна шахаруу байлалы улам шангадажа, капиталай оронуудтаи ангийн тэмсэлэй улам хурдацажа байһы элэ байлгантунд гэршэлэ.

И. ОРЛОВ,
ТАСС-ай шэнжэлэгшэ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД

19 часһаа «Холо ойрын һонин» гэхэн дамжуулаха. 19.15 минутһаа «СССР-эй арадуудай хатар болон дуунууд» гэхэн дамжуулаха. 19.45 минутһаа «Ленинскэ ажалай ваг» гэхэн дамжуулаха. 20.05 минутһаа кинохөөр. 20.35 «Ленинэй нэрэмжэтэ гудамжа» гэхэн дамжуулаха. 21.15 минутһаа «Сибирин бэлэм» гэхэн кинохөөр. 21.25 минутһаа «Уран хайханы бүтээл» гэхэн телевизионно сурдуулбар.

Редактор **Ц. Ц. ЦИБУДЕВ.**

Мун Монгодоо суутан Галсан гэжэ һилүүршэ дарханан урлал бүтээһэн дүрөө Зүүн зүгэй арадуудай искусствын Москвадахи музейд табигданхай.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛ

АСУАН—ХАНИ БАРИСАНАЙ ҺҮЛДЭ ТЭМДЭГ

Асуан шахарин мөдөр шулуута хайсагайе дэжэлхэн түрүүшын хүсэтэ тээрэралтын 1960 оной январини 9-дэ сонсогоһонһоо хойшо төбөөр арбан жэл үнгэрбэ. Африка түбидэй эгээл томо гидротехническэ барилга—Асуанска хаалтын барилга нингээ эхилэ бэлэй.

Бүхэ талаараа энэ эди шэлитэ барилгадаа адируу юмэн дэлхэй дээрэ үгнэ шахуу. Гидроэнергетическэ барилгануудыг бодоһонгын хэлэн арбаад жэлэй дүй түршэл, онол мэрэгжэл энэниие баялуулхын тула хэрэглэдэг. Манай орон нима зуршадтай болоһон үннэй. Ушар тиймэһээ Гипидей правительствэ совет гидротехнигүүдтэ хандаха гэжэ шиндэнһэн байна. Проект зохсон табиха, тон оноо ороо хүдэлмэри, тэрэ тоодо хүнээ түхээрлэгүүдэе хабаргалга болон бусад тон шухала зүйлүүд гол түлээ төсөө мэрэгжэлтээр баялуулгэдэг.

Арбан жэлэй турша соо тус барилга элдэ янзын шатануудыг даажа гараба. 1964 ондо Ния мурэниие түгээ амжалтатайгаар хазаарлаһан ушар тон эхэ туйлалта болоно. Гидроэлектростанци бодоһон байгуулаха орёо электор-түхээрлэгүүдэе хабаргалга. Гипидей мэрэгжэлтэдэ чыдажа бша байһан туйлай төмө гурбинануудыг тодохо, бусад хүдэлмэри бүтээхэ зорилго тэдэнэй үндэ табигданан байна. Египет мэрэгжэлтэдтэй хамта хүдэлжэ, өрөө бэрхэ шээл дабажа, барилга амжалтатайгаар хангахын тула совет эхпэртинуудэй коллектив хүсэ шадлаха эзүүлээ. Асуанай эхэ барилга үдэр бүри, час ошохо тухай аригтайгээр бодожо эхилээ. 1970

оной июльда энэ томо барилга бүрин дүүргэдхэ ёһотой.

Асуанай хаалтын египет арада угалза ашаг үрэ хэмжээлэшгүй еха. Нилэй урсаһыне хажаа, Африкийн абагга ехэ мурэниие хазаарлан, ОАР-ий хүдөө ажаһы ба промышленностиини хуураһын тула тэрэниие ашаглажа эхилэ. Харин мүнөө Асуанай гидроэнергетическэ комплекс оройной экономикодо алба хэжэ байна. Асуанай хаалтын ашаар оройной национальна олоо дохот үнгэрэгшэ жэлэй турша соо 90 миллион фунтаар ургаа. Электростанциин мүнөө хүдэлжэ байһан 12 аргагай 9-нннн 4 миллиард шахуу киловатт-час электрын элзэ хүсэ үгөө. Мэрэгжэл эхэтэй кадрнуудыг бэлдэхэ талаар Асуан тон эхэ хургуули болоо.

Нимэрхүү туйлай ехэ барилга Египидей ажалшад баялуулжэ шадхагүи галһануу баруун оронуудай эхпэртинуудэй һанал бодолой буруу байһыне Асуанай барилгын 10 жэлэй түүхэ гэршэлэбэ. Асуанай хаалта хада бодохо харилсаа холбооний, совет ба египет арадуудай хоорондои аха дүүгэй ёһот харилсаа холбооний һүлдэ тэмдэг болоно.

АМЕРИКЭ—ҺҮЙДХЭЛШЭДЭИ ОРОН

Холобоото Штадуудта политическэ хөдөдлага дахинаа хөгжөөб. Кларксвилл хотодо (Пенсильвани штат) америкын профсоюзудай ударидагшадтай нэгэн Джозеф Йоблонски, тэрэнэй һамган, 25-тай басаганиин, ээрлэг муухайгаар алагдаа. Нэгэ гэр бүлхэндэе бултын хэрэгтэйгээр ордонан алууршад барилгангүй зугадаа.

Политическэ зорилгоор хүнүүдэ аладаг ябадал США-да дэлгэрһээр

үннэй. Президент Джон Кенедие, негрүүдэй ударидагша Мартин Лютер Кингые, сенатор Роберт Кенедие алаһанай һүүлээр энэ орон дотори байдал халтаһы хайхарагай гээд Йоблонские алаһан ушар гэршэлэ.

Нүүрһэнхэдэй нэгдэмэл профсоюзай түрүүлэгшэе һунгаха ябуулга хэлэнэй улаа Йоблонски алууһан байна. Йоблонски энэ тухаал эзэлхэ хүсэһэн, тийгээд һунгалтын урда тээхи ябуулга хээ үеһөө профсоюзудай мүнөөнэй ударидагшад, хүдэлмэрлэгшэдэй эрилтэнүүдэе хараадаа абанугүй, ажалын эрхэ байдаг хайжаруулаха оролдого гарганугүй шахтэрнуудай ажалһаа уг үнгитэй үбшэнтэйн тэмсэхэ хэмжээн оройдоо абтанугүй гэжэ гэмлэһэн байгаа.

Нимэрхүү юмэ хэлэнһэнгээ түлөө Йоблонски ами наһаа алдаба. Тэрэнэй соратнигуудыг хөдөхөдэй гэгһэн заналта хөгдэнэ. Профсоюзай отделинуудтай нэгэнэй хүтэлбэрилэгшэ, Йоблонскиин кандидатурые дэмжэһэ М. Шеллерини, «ээлтэ-жээншин болоо» гэһэн һануулаха абаа. Йоблонскитай хамта нэгэ спикэртэ оройно, нүүрһэнхэдэй профсоюзай вице-президентын тухаалда һунгагдаха зорилго табиһан профсоюзай хүдэлмэрлэгшэ Э. Браунине мун лэ алахаар занана.

Гэмтэ ушарай болоһон Аппалачи-тай район орон дотороо эгээл үгтэй районүүдэй нэгэн юм. Энэ үйлдэһэрини ходо шахуу зогсоогдолоо, ажалтшүүдэйнгээ тоогоор, ажалтайгаа хангалтын хэмжээгээр орон дотори эгээл гэгдэнгэй район юм. Нүүрһэнхэд аша туйһыне хамгалла тухалажа профсоюзһаа хүд